

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 598/2020-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditsša a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej opatrovníkom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], právne zastúpenej advokátskou kanceláriou JAVOR – TOKÁR advokátska kancelária, s. r. o., Stará Vajnorská 37, Bratislava, IČO 36 264 750, v mene ktorej koná konateľ a advokát Mgr. Michal Tokár, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Cdo 195/2019 z 25. júna 2020 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Cdo 195/2019 z 25. júna 2020 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Cdo 195/2019 z 25. júna 2020 **z r u š u j e a v e c v r a c i a** Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.
3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **450,29 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 7. októbra 2020 domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) označeným v záhlaví tohto

nálezu. Sťažovateľka navrhla napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Súčasne požiadala o priznanie náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a vyžiadaného spisu Okresného súdu Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 8 C 18/2016 ústavný súd zistil, že sťažovateľka bola stranou v predmetnom konaní vedenom okresným súdom v procesnom postavení žalobkyne, ktorá sa žalobou proti obchodnej spoločnosti Allianz – Slovenská poisťovňa, a. s. (ďalej len „žalovaná“), domáhala náhrady škody a nemajetkovej ujmy. O odvolaní proti rozsudku okresného súdu č. k. 8 C 18/2016 zo 6. júna 2018 rozhodol Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 17 Co 209/2018 z 19. decembra 2018 (ďalej len „rozsudok z 19. decembra 2018“) tak, že rozsudok súdu prvej inštancie sčasti zmenil a výrokom I uložil žalovanej povinnosť zaplatiť sťažovateľke sumu 5 000 eur a vo zvyšku žalobu zamietol, výrokom II rozsudok súdu prvej inštancie vo zvyšnej časti, t. j. v časti zamietnutia žaloby z titulu náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, potvrdil a výrokom III výrok rozsudku súdu prvej inštancie o trovách konania zmenil tak, že žalovanej náhradu trov konania nepriznal.

3. Proti rozsudku krajského súdu z 19. decembra 2018 podala sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu dovolanie, o ktorom najvyšší súd rozhodol napadnutým uznesením tak, že ho ako oneskorene podané odmietol v súlade s § 447 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

4. V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyšší súd zdôraznil, že rozsudok krajského súdu z 19. decembra 2018 bol sťažovateľke doručený 13. februára 2019, pričom koniec dvojmesačnej lehoty na podanie dovolania pripadol na 13. apríl 2019 (sobota), teda posledným dňom plynutia lehoty, keď bolo možné úkon vykonať, bol pondelok 15. apríla 2019. Dovolanie sťažovateľky bolo súdu prvej inštancie doručené elektronicky s kvalifikovaným elektronickým podpisom právneho zástupcu, pričom z potvrdenia o odoslaní podania (č. l. 190) vyplýva, že dovolanie bolo odoslané na doručenie 16. apríla 2019 a totožný deň je následne aj na doručení (č. l. 191).

5. Najvyšší súd ďalej konštatoval, že s prihliadnutím na § 25 ods. 1 zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o e-Governmente“) *in fine* je elektronické podanie podané jeho odoslaním do elektronickej schránky orgánu verejnej moci, pričom na účely preukázania momentu odoslania sa použijú údaje z potvrdenia podľa § 5 ods. 8 citovaného zákona (potvrdenie o odoslaní podania). Na podklade uvedeného ďalej uviedol, že na potvrdení o odoslaní podania je uvedený dátum 16. apríla 2019, pričom dvojmesačná lehota na podanie dovolania uplynula 13. apríla 2019 a posledným dňom na podanie dovolania bol nasledujúci pracovný deň – pondelok 15. apríla 2019. Z uvedeného podľa názoru najvyššieho súdu vyplynul záver o oneskorení podania dovolania sťažovateľky.

6. Ústavná sťažnosť sťažovateľky bola uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 598/2020-16 z 18. novembra 2020 v súlade s § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II. Argumentácia sťažovateľky

7. Odmietnutím dovolania ako oneskorene podaného došlo podľa sťažovateľky k závažnému zásahu do jej práva na prístup k súdu podľa čl. 46 ústavy, ktorého zmyslom je umožniť každej osobe prístup k súdu, čomu zároveň zodpovedá povinnosť súdu o veci meritórne konať, ak sú splnené podmienky na konanie.

8. Sťažovateľka podala prostredníctvom svojho právneho zástupcu dovolanie 15. apríla 2019 o 16.38 h elektronicky, a to prostredníctvom e-mailu do podateľne okresného súdu na adresu: podatelnaOSP@justice.sk. O doručení dovolania sťažovateľky elektronicky prostredníctvom e-mailovej komunikácie dostal právny zástupca sťažovateľky na adresu michal@javortokar.sk z adresy podatelnaOSP@justice.sk potvrdenie s názvom „*Successful Mail Delivery report*“ z 15.4.2019 o 16:38 hod.».

9. Dovolanie podané elektronicky bez autorizácie sťažovateľka v súlade s § 121 ods. 5 CSP doplnila 16. apríla 2019 do elektronickej schránky okresného súdu spolu „*s kvalifikovaným elektronickým podpisom právneho zástupcu sťažovateľky. Najvyšší súd pri posudzovaní dovolania sťažovateľky odmietol toto dovolanie ako podané oneskorene, čím došlo k zásahu do základných práv a slobôd sťažovateľky, a to do práva na súdnu ochranu ako aj práva na spravodlivé súdne konanie, ktoré patria medzi základné ľudské práva...*“.

10. Sťažovateľka argumentuje, že najvyšší súd pri preskúmvaní zákonných podmienok dovolania elektronické doručenie dovolania do mailovej podateľne okresného súdu 15. apríla 2019 nezohľadnil, čím zásadným a nezvratným spôsobom zasiahol do jej práv na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie. Najvyšší súd podľa sťažovateľky pritom doplnenie dovolania urobené 16. apríla 2019 nepovažoval za doplnenie podania z 15. apríla 2019, keďže „*neprihliadol na dovolanie sťažovateľky doručené do elektronickej podateľne Okresného súdu Považská Bystrica ešte dňa 15.4.2019!*“.

11. Pochybením najvyššieho súdu a neprihliadaním na podanie urobené 15. apríla 2019 elektronicky došlo podľa sťažovateľky k odňatiu jej možnosti konať pred súdom a domáhať sa spravodlivého súdneho konania. V tomto kontexte sťažovateľka poukazuje aj na uznesenie ústavného súdu č. k. IV. ÚS 115/2020 z 1. apríla 2020, v ktorom sa ústavný súd zaoberal obdobným prípadom, pričom konštatoval, že pri využívaní bežnej e-mailovej služby ide o priame a bezprostredné využitie technického prostriedku, prostredníctvom ktorého sa uskutočňuje prenos dátovej (elektronickej) správy od odosielateľa k príjemcovi. V tejto forme elektronickej komunikácie nemožno uvažovať o konkrétnej e-mailovej aplikácii (službe) ako o orgáne, ktorý má povinnosť doručiť podanie v zmysle § 121 ods. 5 CSP. Z tohto pohľadu je rozhodným moment, keď bola e-mailová správa doručená príslušnému súdu, a nie moment odoslania tejto e-mailovej správy.

III.

Vyjadrenia okresného súdu, zúčastnenej osoby, najvyššieho súdu a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenia zúčastnenej osoby a okresného súdu:

12. Podaním z 20. novembra 2020 ústavný súd vyzval na vyjadrenie sa k ústavnej sťažnosti podľa § 126 zákona o ústavnom súde žalovanú ako zúčastnenú osobu. Zúčastnená osoba na výzvu ústavného súdu v stanovenej lehote a ani do dňa prijatia meritórneho rozhodnutia ústavného súdu o ústavnej sťažnosti nereagovala.

13. Podaním z 26. novembra 2020 ústavný súd vyzval s prihliadnutím na skutočnosti týkajúce sa podania dovolania (k tomu pozri predovšetkým bod 8 tohto nálezu) okresný súd na predloženie stanoviska. V určenej lehote a ani do dňa prijatia meritórneho rozhodnutia ústavného súdu sa okresný súd ku skutočnostiam uvádzaným v ústavnej sťažnosti nevyjadril.

III.2. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

14. Na podklade výzvy ústavného súdu zo 4. februára 2021 sa k ústavnej sťažnosti vyjadril najvyšší súd, ktorý v stanovisku č. k. KP 3/2020-590 z 22. februára 2021 uviedol, že vo veci ústavnej sťažnosti ponecháva ústavnému súdu rozhodnutie na vlastnú úvahu. K predmetnému stanovisku bolo pripojené vyjadrenie sudcu spravodajcu vo veci č. k. 7 Cdo 195/2019 z 19. februára 2021, ktorý zdôraznil, že, vychádzajúc len z predkladacej správy vyhotovenej okresným súdom 22. augusta 2019 a založenej v zbernom spise najvyššieho súdu sp. zn. 7 Cdo 195/2019, by bolo možné konštatovať, že predmetná ústavná sťažnosť nie je dôvodná. Avšak opätovným nahliadnutím do spisu okresného súdu sp. zn. 8 C 18/2016, ktorý bol na účely podania stanoviska zapožičaný, sudca spravodajca uznal, že tvrdenia uvádzané sťažovateľkou v jej ústavnej sťažnosti zrejme zodpovedajú skutočnosti.

III.3. Replika sťažovateľky:

15. Podaním z 3. marca 2021 ústavný súd vyzval sťažovateľku na prípadné zaujatie stanoviska k vyjadreniu najvyššieho súdu z 22. februára 2021 v lehote 10 dní od doručenia výzvy. Sťažovateľka na výzvu ústavného súdu v stanovenej lehote a ani do dňa prijatia meritórneho rozhodnutia ústavného súdu repliku nepredložila.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

16. Ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podania najvyššieho súdu, berúc do úvahy skutočnosti vyplývajúce zo spisu okresného súdu vzťahujúceho sa na konanie vedené pod sp. zn. 8 C 18/2016, dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

17. Podstatou námietok sťažovateľky je tvrdenie o zamedzení jej prístupu k súdu zo strany najvyššieho súdu na podklade skutočnosti nezohľadnenia elektronického doručenia dovolania na e-mailovú adresu podateľne okresného súdu 15. apríla 2019. Uvedeným spôsobom

podľa sťažovateľky došlo k porušeniu jej práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľka uvádza, že podanie urobila v súlade s príslušnými procesnoprávnymi pravidlami, predovšetkým s prihliadnutím na § 121 ods. 5 CSP.

18. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k obom označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08).

19. Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy).

20. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

21. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

22. Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislé rozhodovanie všeobecných súdov sa má uskutočňovať v ústavou a zákonom ustanovenom procesnoprávnom, ako aj hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec súdneho rozhodovania tvoria predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu, ktoré sú vyvoditeľné z čl. 46 a nasl. ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Všeobecný súd by mal v argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (m. m. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09).

23. Uvedené zásady vzťahov ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodiť z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v prejednávanej veci, pričom úlohou ústavného súdu bolo zistiť, či napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné.

24. Ústavný súd pre prehľadnosť odôvodnenia nálezu v ďalšom poukazuje na relevantné ustanovenia príslušných právnych predpisov vzťahujúce sa na prejednávanú vec.
25. Podľa § 121 ods. 5 CSP lehota je zachovaná, ak sa v posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo sa podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť; to platí aj vtedy, ak je podanie urobené elektronickými prostriedkami doručené súdu mimo pracovného času.
26. V súlade s § 125 ods. 1 a 2 CSP podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe (odsek 1). Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (odsek 2).
27. V súlade s § 123 ods. 1 a 2 CSP podanie je úkon určený súdu (odsek 1). Podanie vo veci samej je najmä dovolanie (odsek 2).
28. Podľa § 427 ods. 1 CSP dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.
29. V nadväznosti na argumentáciu sťažovateľky ústavný súd rovnako poukazuje na svoje názory vyjadrené v jeho doterajšej judikatúre, podľa ktorých v konaní o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v zásade nie je skutkovým súdom, ktorý by vykonával dokazovanie na zistenie skutkového stavu, ktorým by mohol či mal odhaľovať pravdivosť skutkových tvrdení (I. ÚS 200/2011). Ústavný súd v tejto súvislosti tiež uvádza, že aj podľa rozhodovacej činnosti Komisie pre ľudské práva (sťažnosť č. 6172/73, X. v. United Kingdom, sťažnosť č. 10000/83, H v. United Kingdom) sa pod spravodlivým súdnym procesom na účely čl. 6 dohovoru v žiadnom prípade nechápe právo účastníka súdneho konania na preskúmanie toho, akým spôsobom vnútroštátny súd hodnotil právne a faktické okolnosti konkrétneho prípadu. Uvedené platí v zásade aj pre prípad zisťovania včasnosti podaného mimoriadneho opravného prostriedku (m. m. IV. ÚS 445/2013).
30. Ústavný súd v tomto smere ďalej uvádza, že ústavný prieskum zameraný na ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu je determinovaný argumentáciou sťažovateľky (predovšetkým body 10 a 11 tohto nálezu) pri náležitom zohľadnení právomoci ústavného súdu. V tejto súvislosti aj keď preskúmaným je rozhodnutie dovolacieho súdu o odmietnutí dovolania ako oneskorene podaného, samotná otázka, či dovolanie sťažovateľky smerujúce proti rozsudku odvolacieho súdu bolo podané včas, a teda v súlade s procesnými predpismi, je skutková otázka, ktorej preskúmanie ústavným súdom je vo všeobecnosti limitované jeho ústavným postavením.
31. Z citovaných častí napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že včasnosť sťažovateľkou podaného dovolania najvyšší súd vyhodnocoval výlučne na podklade podania urobeného právnym zástupcom sťažovateľky elektronicky s kvalifikovaným elektronickým podpisom (body 4 a 5 tohto nálezu).

32. Podľa tvrdení uvádzaných sťažovateľkou (k tomu pozri body 8 a 9 tohto nálezu) bolo dovolanie proti rozsudku krajského súdu z 19. decembra 2018 podané elektronicky bez autorizácie do e-mailovej schránky podateľne okresného súdu, pričom v súlade s § 125 ods. 2 CSP bolo doplnené v elektronickej podobe autorizované podľa zákona o e-Governmente.

33. Na účely preskúmania opodstatnenosti skutočností uvádzaných sťažovateľkou si ústavný súd zapožičal spis okresného súdu sp. zn. 8 C 18/2016, z ktorého zistil, že na č. l. 184 spisu sa nachádza potvrdenie o odoslaní podania s názvom „8C/18/2016-dovolanie“ prostredníctvom e-mailu z adresy michal@javortokar.sk na adresu podateľne okresného súdu podatelnaOSP@justice.sk (15. apríla 2019 o 16.38 h). V e-mailovej správe právny zástupca okresný súd informuje, že dovolanie následne podľa § 125 ods. 2 CSP doplní prostredníctvom portálu e-Žaloby. Na č. l. 185 a 186 spisu sa nachádza samotné dovolanie sťažovateľky.

34. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne, ale v záujme zaistenia najmä právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha obmedzeniam, resp. podmienkam (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy), akými sú napr. spôsobilosť byť účastníkom konania, povinnosť právneho zastúpenia v niektorých prípadoch, splnenie zákonom ustanovených náležitostí podania, zákonné lehoty a pod. Vzhľadom na význam práva na súdnu ochranu v právnom štáte však pre záver o nesplnení podmienok konania nepostačuje iba pochybnosť o ich splnení, ale nesplnenie podmienok konania musí byť preukázané mimo rozumných pochybností (obdobne napr. III. ÚS 331/04).

35. Dovolací súd dovolanie odmietne v tom prípade, keď nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania. Dovolanie musí byť podané včas, oprávnenou osobou, musí smerovať proti rozhodnutiu, proti ktorému zákon dovolanie pripúšťa, musí mať zákonom predpísané náležitosti, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom a dovolanie musí byť odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi vymedzenými v dovolaní zákonným spôsobom (§ 447 CSP *a contrario*).

36. Aj keď otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012), nemožno opomíňať ústavnoprávny rozmer tohto posúdenia, predovšetkým v situáciách, keď takéto riešenie je spôsobilé zasiahnuť do práva na spravodlivý proces účastníka konania, resp. strany v spore.

37. Podľa názoru ústavného súdu dovolací súd bol v prejednávanej veci povinný skúmať procesné podmienky prípustnosti dovolania, a tým aj skutkové okolnosti včasnosti podania dovolania spôsobom súladným s podstatou práva na súdnu ochranu, pričom splnenie, resp. nesplnenie týchto podmienok muselo byť preukázané mimo rozumných pochybností.

38. Bez toho, aby ústavný súd posudzoval a následne vyhodnocoval samotnú otázku včasnosti podaného dovolania (na ktorú v dôsledku už citovaného nemá právomoc), s prihliadnutím na skutočnosti uvádzané v bode 33 konštatuje, že je nepochybné, že najvyšší súd pri rozhodovaní vo veci dovolania sťažovateľky skutočností spôsobilé preukázať, že dovolanie proti rozsudku krajského súdu z 19. decembra 2018 podala sťažovateľka aj elektronickými prostriedkami bez autorizácie (e-mailom), nezohľadnil.

39. Pokiaľ preto najvyšší súd pri posudzovaní včasnosti dovolania vychádzal len z podania urobeného elektronicky s kvalifikovaným elektronickým podpisom, dopustil sa takého procesného

pochybenia, ktoré zbavilo sťažovateľku prístupu k súdu, teda možnosti, aby najvyšší súd ako dovolací súd preskúmal ňou podaný mimoriadny opravný prostriedok (dovolanie), pričom v konkrétnych okolnostiach posudzovaného prípadu ide o také závažné pochybenie, ktoré je z ústavného hľadiska neakceptovateľné a neudržateľné. Ústavný súd preto rozhodol, že najvyšší súd napadnutým uznesením porušil základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vzhľadom na uvedené skutočnosti rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

40. V zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

41. Podľa § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ústavný súd zruší rozhodnutie alebo opatrenie, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa. Ústavný súd zruší aj iný zásah, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa, ak to pripúšťa povaha zásahu (odsek 2). Ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie [odsek 3 písm. b)].

42. Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu práv sťažovateľky zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, bolo potrebné zároveň v zmysle čl. 127 ods. 2 a § 133 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodnúť o jeho zrušení a v záujme efektívnej ochrany práv sťažovateľky aj vrátiť vec v zmysle § 133 ods. 3 písm. b) najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie (bod 2 výroku tohto nálezu).

43. Po zrušení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a vrátení veci na ďalšie konanie bude najvyšší súd povinný opätovne rozhodnúť o dovolaní proti rozsudku krajského súdu z 19. decembra 2018, pričom bude viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v časti IV tohto nálezu (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

44. Povinnosťou najvyššieho súdu pritom bude sa v súlade s príslušnými ustanoveniami Civilného sporového poriadku podaním sťažovateľky označeným „8C/18/2016-dovolanie“ zaoberať a náležitým spôsobom sa vysporiadať predovšetkým s otázkou, či uvedené podanie bolo urobené včas, a ak išlo o podanie bez zaručeného elektronického podpisu, či bolo doplnené v súlade s § 125 ods. 2 CSP.

45. Nad rámec uvedeného ústavný súd pre úplnosť konštatuje, že pre určenie rozhodného momentu pre záver o zachovaní lehoty – pri forme elektronickej komunikácie využitím e-mailovej komunikácie sa vychádza z § 121 ods. 5 CSP, podľa ktorého lehota je zachovaná, ak sa v posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo sa podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť. Z tohto hľadiska je pre právny záver o zachovaní lehoty rozhodujúce posúdenie toho, či osoba, ktorá odosiela podanie prostredníctvom e-mailovej služby, odovzdala podanie orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť. Ústavný súd v tomto kontexte pritom v inej veci dospel k záveru, že pri využívaní bežnej e-mailovej služby ide o priame a bezprostredné využitie technického prostriedku, prostredníctvom ktorého sa uskutočňuje prenos dátovej (elektronickej) správy od odosielateľa k príjemcovi. V tejto forme elektronickej komunikácie nemožno uvažovať o konkrétnej e-mailovej

aplikácii (službe) ako o orgáne, ktorý má povinnosť doručiť podanie v zmysle § 121 ods. 5 CSP. Z tohto pohľadu je rozhodným moment, keď bola e-mailová správa doručená príslušnému súdu, a nie moment odoslania tejto e-mailovej správy (m. m. IV. ÚS 115/2020).

V.

Trovy konania

46. Ústavný súd napokon rozhodol o náhrade trov konania. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

47. Ústavný súd pri rozhodovaní vo veci náhrady trov konania vychádzal z § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Sťažovateľke, vychádzajúc z priemernej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2019 v sume 1 062 eur a zo skutočnosti, že predmet sporu nie je možné oceniť peniazmi, patrí náhrada trov konania za dva úkony právnej služby v hodnote po 177 eur, ktoré podľa obsahu spisu právny zástupca preukázateľne vykonal v roku 2020 – 1. prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom podľa § 13a ods. 1 písm. a) vyhlášky, 2. písomné podanie na súde – návrh podľa § 13a ods. 1 písm. c) vyhlášky. Zároveň mu patrí režijný paušál v zmysle § 16 ods. 3 vyhlášky spolu v sume 21,24 eur. Ústavný súd priznal sťažovateľke po zohľadnení skutočnosti, že právny zástupca je platcom dane z pridanej hodnoty, čo preukázal predložením osvedčenia o registrácii platiteľa dane z pridanej hodnoty, náhradu trov právneho zastúpenia pred ústavným súdom v celkovej sume 450,29 eur. Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto nálezu.

48. Náhradu trov konania je najvyšší súd povinný vyplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

VI.

Záver

49. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. apríla 2021

Libor Duľa
predseda senátu